

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 27 mei 2024

Samenvatting

Tenminste eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs elk bestuur van een samenwerkingsverband in Nederland. We hebben bij Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena onderzocht of het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uitvoert en de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs realiseert. Daarnaast hebben we onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het samenwerkingsverband op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer (zie Onderzoekskader 2021, bijlage 1).

Context

Het samenwerkingsverband wordt bestuurd door een directeur-bestuurder en een kleine staf. Er is een onafhankelijke raad van toezicht, bestaande uit 5 leden zonder 'verbinding' met de scholen/besturen. De ondersteuningsplanraad bestaat uit leden die zijn geselecteerd op een inhoudelijk profiel (zoals onderwijs of communicatie). De tien schoolbesturen vormen met elkaar de deelnemersraad. Opvallend is dat in deze raad zijn ook vijf besturen voor gespecialiseerd onderwijs, van buiten de regio, zijn aangesloten. Binnen het samenwerkingsverband zijn geen scholen voor speciaal onderwijs. Daarom zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met vijf scholen voor speciaal onderwijs in de gemeente Tilburg en 's-Hertogenbosch.

Wat gaat goed?

Kinderen gaan `thuis nabij` naar school

Een van de ambities van het samenwerkingsverband is dat leerlingen in de eigen regio naar school moeten kunnen gaan. Om dit te bereiken stimuleert het de scholen om bestuursoverstijgend in 'het gebied' samen te werken.

Tevredenheid over ondersteuning

De scholen kunnen met vragen over extra ondersteuning aan hun leerlingen terecht bij de Deskundigen Bevoegd Gezag en de Toelaatbaarheids- en adviescommissie. Deze ondersteuning wordt positief gewaardeerd door de scholen.

Vlotte en zorgvuldige ondersteuningstoewijzing

Het samenwerkingsverband behandelt aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring vlot en volgens een heldere procedure.

Bestuur: Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena

Bestuursnummer: 21629

Nummer

samenwerkingsverband: PO3010

Gemeenten binnen de regio: Altena, Heusden, Loon op zand en Waalwijk

Aantal aangesloten schoolbesturen en scholen: tien besturen met in totaal 48 scholen

Totaal aantal leerlingen in de regio: ruim 10.000

Scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

- SBO Het Zilverlicht (00KZ)
- OBS Van der Heijden (08SY)
- BS Th. J. Rijken (05GQ)
- CBS De Hoeksteen (08RM)

Onderzoekperiode: maart 2024

Financieel beheer en financiële positie

Er is sprake van een deugdelijk financieel beheer en sturing. Er worden geen risico's onderkend voor de financiële continuïteit op de korte en middellange termijn voor het bestuur.

Wat kan beter?

Toewerken naar een goede cultuur van samenwerken

De schoolbesturen die aan het samenwerkingsverband deelnemen kunnen meer doen om de doelen uit het ondersteuningsplan te halen. Zij kunnen er gezamenlijk voor zorgen dat ook scholen onderling beter samenwerken aan thuisnabij passend onderwijs (ongeacht onder welk bestuur de school valt).

Inzicht geven in expertise op de scholen

De scholen kunnen duidelijker verwoorden welke expertise of mogelijkheden zij kunnen bieden aan leerlingen met een specialistische ondersteuningsbehoefte. Zo kunnen zij bijdragen aan de ambitie om leerlingen zoveel als mogelijk, binnen het eigen gebied, naar een reguliere school gaan.

Verantwoording van het intern toezicht

Met de gegevens die het kwaliteitssysteem oplevert, kan de raad van toezicht in de komende jaarverslagen nadrukkelijker uiteenzetten hoe hij het intern toezicht uitvoert, wat de resultaten daarvan zijn en hoe hij oordeelt over de doelmatigheid waarmee het samenwerkingsverband, de scholen en de schoolbesturen de ondersteuningsmiddelen inzetten.

Wat moet beter?

We hebben geen wettelijke tekortkomingen geconstateerd die het samenwerkingsverband moet verbeteren.

Vervolg

Omdat we vertrouwen hebben in het bestuur van dit samenwerkingsverband houden wij vast aan de reguliere cyclus van het toezicht. Dit betekent dat we het samenwerkingsverband over vier jaar weer bezoeken, tenzij dat eerder nodig is.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek	8
3.	Resultaten verificatie-activiteiten	19
4.	Reactie van het bestuur	22

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in maart 2024 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij *Stichting Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena*. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?
2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Werkwijze

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur.

Standaard	Onderzocht
Realisatie passend onderwijs	
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen	•
RPO2 Regionale samenwerking	•
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	•
Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we onderzoeks- en verificatie-activiteiten uit. Daarbij betrekken we belanghebbenden bij het samenwerkingsverband.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek hebben we op maat ingericht en bestond uit onderstaande activiteiten.

Documentanalyse

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we documenten van en over het bestuur en samenwerkingsverband geanalyseerd, waaronder het ondersteuningsplan 2022-2026 alsmede diverse documenten die het samenwerkingsverband ons heeft toegestuurd ter onderbouwing van de resultaten passend onderwijs en de kwaliteitszorg. Voor de beoordeling van het financieel beheer kijken we in ieder geval naar de

jaarverslaggeving en de daarin opgenomen kengetallen, begroting en prognoses.

Rondetafelgesprekken

Aan het begin van de dag voerden we een gesprek met de directeur-bestuurder over de actuele ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband. We voerden vervolgens rondetafelgesprekken met ouders, schakelfunctionarissen die de verbinding vormen tussen het samenwerkingsverband en de scholen en met schoolleiders uit het regulier onderwijs over hun ervaringen met het samenwerkingsverband. Met de gemeentelijke (zorg)partners bespraken we de rol die het samenwerkingsverband in de regio vervult in de aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp.

Verificatie-activiteiten

We hebben dit onderzoek mede ingericht met verificatie-activiteiten op vier aangesloten scholen van het samenwerkingsverband. Met verificatie-activiteiten toetsen we in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. We verwachten van het bestuur dat het zicht heeft op de uitvoering van de afspraken uit het ondersteuningsplan binnen het samenwerkingsverband en op de scholen en dat het hierop stuurt. Daarnaast geven de verificaties ons zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de bezochte scholen.

Onderzoeksdag

Op de onderzoeksdag voerden we gesprekken met de raad van toezicht, de ondersteuningsplanraad en een afvaardiging van de deelnemersraad over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer.

We sloten de onderzoeksdag af met een gesprek met het bestuur over de (be)sturing van het samenwerkingsverband en de bijdrage die het levert aan de realisatie van passend onderwijs in de regio. Hierna gaven we, in een apart gesprek, een terugkoppeling van onze bevindingen en oordelen.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over het bestuur bij ons binnengekomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het onderzoek op bestuursniveau, inclusief een samenvattend oordeel. De paragrafen 2.1 en 2.2 geven onze oordelen en bevindingen op de standaarden uit

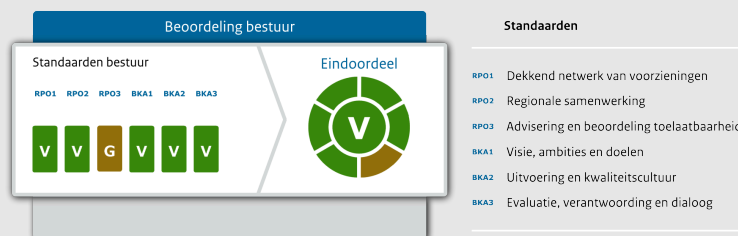
respectievelijk de kwaliteitsgebieden Realisatie passend onderwijs en Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in paragraaf 2.3. In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de verificaties op de scholen beschreven. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2. Resultaten vierjaarlijks onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de onderliggende standaarden.

Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?

We stellen vast dat het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken binnen het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs realiseert. We beoordelen de standaarden 'Dekkend netwerk van voorzieningen' (RPO1) en 'Regionale samenwerking' (RPO2) daarom als Voldoende.

Er is een netwerk van voorzieningen dat voldoende dekkend is zodat er voor de leerlingen met hun uiteenlopende (extra) ondersteuningsbehoeften een zo passend mogelijke plaats is. Het samenwerkingsverband realiseert dit netwerk onder andere door een verbrede toelating op het speciaal basisonderwijs. Het samenwerkingsverband realiseert binnen het netwerk ook diverse arrangementen.

De scholen benoemen de korte lijnen met het samenwerkingsverband voor advies en ondersteuning als positief, daarom waarderen we de standaard 'Advisering en beoordeling toelaatbaarheid' (RPO3) als Goed. De manier waarop het samenwerkingsverband de aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring behandelt en invulling geeft aan de advisering bij complexe ondersteuningsvragen zijn zodanig dat alle partijen goed in staat zijn de juiste keuzes te maken op basis van de ambities van het samenwerkingsverband.

Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

De kwaliteitszorg, de sturing en de verantwoording beoordelen we als Voldoende op alle drie standaarden (BKA, BKAz en BKA3).

Wij hebben vastgesteld dat het stelsel van kwaliteitszorg voldoende is ontwikkeld. De ambities van het bestuur zijn gericht op de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband.

De uitvoering van het beleid en de realisatie van de wettelijke taken vraagt een transparante kwaliteitscultuur die is gericht op samenwerking en samenspel tussen bestuur en toezicht. Op het gebied van onderlinge samenwerking en afstemming is binnen het samenwerkingsverband verbetering mogelijk. Daarvoor is het nodig dat de verantwoordingslijnen tussen de aangesloten scholen, besturen en de intern toezichthouder verbeteren.

Ondanks dat de inhoudelijke, kwalitatieve verantwoording van de doelmatige besteding van de middelen (in het jaarverslag) nog verder doorontwikkeld kan worden, is er wel sprake van deugdelijk financieel beheer. Wij zien op dit moment geen financiële risico's die het voortbestaan van het bestuur binnen nu en twee jaar in gevaar kunnen brengen.

Conclusie

We constateren dat het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken volledig realiseert. De oordelen op alle standaarden samen leiden tot het eindoordeel Voldoende.

2.1. Realisatie passend onderwijs

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

REALISATIE PASSEND ONDERWIJS	O	V	G
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen		•	
RPO2 Regionale samenwerking		•	
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid			✍

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen in de regio die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek beschikbaar.

Scholen kunnen veel ...

De scholen zetten zich actief in om alle leerlingen zoveel als mogelijk thuisnabij naar school te laten gaan. De scholen bieden voldoende passend aanbod waardoor er vrijwel geen leerlingen thuiszitten. De ontwikkelingen omtrent 'aanbodgerichte arrangementen' als de DOE-klas, het Terugplaatsingsarrangement en de OZAPP (OnderwijsZorgArrangement voor leerlingen met een (vermoeden van) Psychiatrische Problematiek) met daarnaast de 'verbrede toelating' op het speciaal basisonderwijs dragen hier positief aan bij.

... maar expertise kan beter worden benut

De scholen kunnen (binnen het gebied waar zij bij horen) duidelijker verwoorden welke expertise of mogelijkheden zij kunnen bieden aan leerlingen met een specialistische ondersteuningsbehoefte. Daarnaast kunnen de s(b)o scholen hun rol in het delen van expertise, of begeleiden van leerlingen en leerkrachten, binnen het regulier onderwijs beter invullen. Nu blijft expertise nog veelal binnen het betreffende schoolbestuur en wordt minder regionaal benut.

Budget voor basisondersteuning

Schoolbesturen zijn zich bewust van de maatschappelijke opdracht zo thuis nabij mogelijk het onderwijs in te richten. Het is goed te zien dat dit ook terug te zien is in de ambitie van het bestuur van het samenwerkingsverband. Een fors deel van de bekostiging die het samenwerkingsverband ter beschikking heeft, gaat naar de afzonderlijke schoolbesturen die deze middelen inzetten ten behoeve van het versterken van de basisondersteuning en de extra ondersteuning. Daarbij heeft het samenwerkingsverband de ambitie

om; meer thuisnabij, meer preventief en meer samen, onderwijs vorm te geven.

Thuiszitters zijn goed in beeld

Er zijn weinig thuiszitters binnen het samenwerkingsverband. De geregistreerde thuiszitters zijn in beeld en worden actief gemonitord. Het samenwerkingsverband werkt hierbij intensief samen met de gemeenten en de voorschoolse voorzieningen. Zo worden alle leerlingen, ook de leerlingen met een vrijstelling van de leerplicht, actief gevolgd en zodra er weer een vorm van onderwijs mogelijk is wordt dit gerealiseerd. Betrokkenen hebben doorzettingsmacht om maatwerktrajecten voor leerlingen snel in te zetten. Vanuit de toelaatbaarheids- en adviescommissie wordt periodiek geanalyseerd hoe het gaat met alle leerlingen waar sprake is van zorgwekkend verzuim in relatie tot de ambitie om voor alle kinderen een passende onderwijsplek te realiseren.

RPO2. Regionale samenwerking

Wij beoordelen de regionale samenwerking als Voldoende. Het samenwerkingsverband werkt samen in de regio en zorgt voor een doorgaande leerlijn en realiseert het gesprek over een zo goed mogelijke aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp in de regio.

Zicht en sturing op in- en uitstroom

Het samenwerkingsverband zet zich actief in om de overstapmomenten (vve-po-vo) in goede banen te leiden. In verschillende overlegvormen maakt het bestuur van het samenwerkingsverband afspraken om deze overgangen, naar een andere onderwijsvorm, succesvol te maken.

regie op de onderinstroom

Leerlingen van wie de voorschoolse setting vermoedt dat zij een ondersteuningsbehoefte hebben, zijn vroegtijdig in beeld bij het samenwerkingsverband. De beleidsmedewerker vanuit het samenwerkingsverband onderhoudt contacten met de voorschoolse voorzieningen en is betrokken bij de overstap naar het onderwijs (regulier of gespecialiseerd). Zo is ruim voor de leerling start op een school al in beeld wat er nodig is aan extra ondersteuning. Deze aanpak begint te werken, zo ziet het samenwerkingsverband dat leerlingen minder vaak als vanzelfsprekend instromen in het gespecialiseerd onderwijs maar steeds vaker dichter bij huis naar school gaan.

Externe expertise is beschikbaar voor alle scholen

De afzonderlijke schoolbesturen geven op eigen wijze invulling aan het aanbieden van professionalisering of hulp en advies binnen de school. Naast de expertise vanuit de schoolbesturen zijn er ook externe zorgaanbieders betrokken bij de scholen vanuit de

gemeenten. Zo zijn er verbindingsfunctionarissen en/of professionals uit de jeugdgezondheid (GGD) betrokken bij de scholen.

Zorgen om beschikbaarheid jeugdhulp

Het bestuur maakt zich zorgen over de wachtlijsten in de zorg. De problemen omtrent de beperkte capaciteit van jeugdhulp voor de leerlingen die dit nodig hebben, hebben hun weerslag op de onderwijskundige ontwikkeling van deze kinderen. Het bestuur voert over deze zorgen actief de dialoog met de gemeentelijke partners.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

De praktijk van het adviseren en nemen van besluiten over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het gespecialiseerd onderwijs vinden we zeer zorgvuldig en ondersteunend aan het de koers van het samenwerkingsverband. Hiermee voldoet het samenwerkingsverband niet alleen aan de wettelijke vereisten maar stuurt ook actief op het realiseren van passend onderwijs thuis nabij. Dit leidt tot de waardering Goed op deze standaard.

Tevreden scholen

Scholen benaderen medewerkers van de Toelaatbaarheids- en Adviescommissie (TAC) voor advies over passende onderwijsplekken voor leerlingen en eventuele aanvragen omtrent toelaatbaarheid. Hierbij ervaren de scholen steun en expertise bij het zoeken naar passende oplossingen binnen regulier onderwijs. Scholen geven aan dit contact als zeer waardevol en kwaliteitsverhogend te ervaren.

De TAC houdt inhoudelijk goed zicht op de ondersteuningsmogelijkheden van de verschillende scholen voor gespecialiseerd onderwijs en de expertise welke beschikbaar is op de reguliere scholen. Zij houdt de regie en bepaalt welke school de best passende plek kan bieden, nadat de leerling besproken is en de deskundigen een advies hebben geformuleerd. Zo kunnen scholen geen toelaatbaarheidsverklaring aanvragen voor een schooltype maar wordt er gekeken naar de specifieke ondersteuningsbehoefte van de leerling. Indien mogelijk gaat een leerling eerst naar een andere reguliere school als daar wel passende ondersteuning mogelijk is. Wij hebben wel geconstateerd dat de rol van ouders in dit proces beter geborgd kan worden.

Zorgvuldige procedure richting ondersteuning

In het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden binnen de verschillende ondersteuningsniveaus. Op het moment dat een toelaatbaarheidsverklaring nodig is voor een plek binnen het gespecialiseerd onderwijs verloopt de afgesproken procedure vlot en zorgvuldig volgens heldere criteria. Twee onafhankelijk deskundigen geven de bestuurder de wettelijke vereiste advisering.

regie op de onderinstroom

Om grip te krijgen op de onderinstroom stelt het bestuur van het samenwerkingsverband concrete (laagdrempelige) doelen en verwachtingen op welke uitgewerkt worden binnen de gebiedsgerichte benadering. Vanuit het bestuur wordt gericht gestuurd op het terugdringen van de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring voor het jonge kind, in relatie tot het belang van het kind om thuisnabij onderwijs te kunnen volgen.

2.2. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

BESTURING, KWALITEITZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen op deze standaard de kwaliteit als Voldoende. Op basis van het ondersteuningsplan 2022-2026 werkt het bestuur aan zijn doelen. Het heeft daarbij een stelsel van kwaliteitszorg opgezet waarmee het in staat moet zijn te sturen op het bereiken van de doelen in het ondersteuningsplan.

Kwaliteitsmanagementsysteem is ingericht

De uitgangspunten, koers en ambities van het samenwerkingsverband zijn in het ondersteuningsplan 2022-2026 helder verwoord, alsmede het beleid en de werkwijze om de doelen in deze planperiode te bereiken. In het jaarplan werkt het bestuur deze doelen verder uit in activiteiten. Het volgen van processen en het daarmee bereiken van doelen vindt onder andere plaats met behulp van kwartaalrapportages (financieel en kwalitatief) en zelfevaluaties. In het jaarplan wordt per onderwerp aangegeven hoe de check plaatsvindt om te zien of de beoogde doelen bereikt zijn.

We stellen vast dat het stelsel van kwaliteitszorg voldoet om de uitvoering van de wettelijke opdracht te waarborgen en dat er sprake is van een deugdelijk financieel beheer. Het maakt verantwoording over kwalitatieve en kwantitatieve doelen mogelijk, evenals verantwoording over de inzet van de financiële middelen.

Bestuurlijke inrichting voldoet

Het samenwerkingsverband heeft het uitvoerend bestuur belegd bij de directeur-bestuurder en het intern toezicht bij een onafhankelijke Raad van Toezicht. De schoolbesturen vormen gezamenlijk een DeelnemersRaad. De Raad van Toezicht werkt vanuit een toetsingskader waarin duidelijk is opgenomen waarop de Raad toeziet, en hoe hij dit doet.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur als Voldoende. Het bestuur werkt samen met de aangesloten schoolbesturen aan de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Effectieve operationele sturing

We constateren dat de aansturing van de uitvoeringsorganisatie goed verloopt. Het bestuur van het samenwerkingsverband stuurt aantoonbaar op de realisatie van de wettelijke taken: een dekkend netwerk en samenwerking met de verschillende gemeenten. De directeur-bestuurder onderhoudt actief contacten met betrokkenen en belanghebbenden en stuurt op samenwerking. Wij constateerden dat bijeenkomsten welke door het samenwerkingsverband worden georganiseerd als bijvoorbeeld; de 'masterclasses' en de 'leernetwerken' als zinvol worden ervaren en positief gewaardeerd worden.

Gedurende het onderzoek hebben wij echter ook geconstateerd dat het ontbreken van concrete doelen en kaders, op onderdelen belemmerend werkt in het sturen op resultaat. Hierdoor hebben niet alle betrokkenen hetzelfde voor ogen. Zo ervaren niet alle scholen dat participeren in de gebiedsgerichte benadering, zoals beschreven in het ondersteuningsplan, van ze verwacht wordt. Het uitwerken van de opgestelde ambities, uit het ondersteuningsplan, in concrete doelen in de verschillende uitgewerkte gebiedsplannen kan helpen het doel, meer leerlingen thuisnabij onderwijs te bieden, te bereiken. Dit maakt voor scholen duidelijker wat van hen wordt verwacht, wat ze te doen staat en hoe zij daar gezamenlijk gericht naar toe kunnen werken.

De bestuursoverstijgende samenwerking tussen scholen komt in een aantal gebieden al tot stand maar kan nog verder doorontwikkelen. Het onderling vertrouwen groeit. Er is steeds meer sprake van een professionele cultuur waarbinnen het mogelijk is elkaar aan te spreken op te behalen resultaten.

Financieel beheer en sturing

Er is sprake van een deugdelijk financieel beheer en sturing en de financiële positie is hierdoor toereikend. De financiële kengetallen met betrekking tot de liquiditeit en solvabiliteit zijn goed en het bovenmatig publiek vermogen zorgt dat de geprognosticeerde tekorten, op het exploitatie resultaat 2023 en de komende 3 jaren, gecompenseerd kunnen worden. Wij zien daarom geen risico's voor de financiële continuïteit op korte en middellange termijn.

Verslaglegging intern toezicht

Hoewel wij hebben geconstateerd dat het financieel beheer en de financiële positie van het bestuur goed zijn, zijn er verbeteringen

mogelijk in de verslaglegging van de intern toezichthouder in het jaarverslag. Dit kan door een concreter inzicht te verschaffen in de uitvoering van het interne toezicht op de doelmatige besteding van Rijksmiddelen en de concreet bereikte resultaten (effect) met het intern toezicht.

Wij hebben echter tijdens de onderzoeksdag op basis van een aanvullende toelichting door de intern toezichthouder kunnen vaststellen dat het interne toezicht op de doelmatige besteding van de Rijksmiddelen in opzet voldoende is. Tevens hebben wij voldoende inzicht verkregen in de resultaten (o.a. het actualiseren van het toetsingskader als aanvulling op het toezichtkader) die met het intern toezicht zijn bereikt in de relatief korte zittingsperiode van de huidige intern toezichthouders (gemiddeld minder dan een jaar).

Ten slotte hebben wij op basis van het concept jaarverslag 2023 kunnen vaststellen dat de informatiewaarde van de verslaglegging van de intern toezichthouder op de twee hierboven genoemde aspecten al is verbeterd.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

We beoordelen de standaard BKA3 als Voldoende. Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het betreft interne en externe belanghebbenden in een functionerende dialoog.

Reflectie en dialoog

Het samenwerkingsverband voert de dialoog over de doelen uit het ondersteuningsplan met alle betrokkenen. De directeur-bestuurder bespreekt jaarlijks de behaalde resultaten met de schoolbesturen, het intern toezicht en de ondersteuningsplanraad (opr). De scholen verantwoorden zich achteraf over de ontvangen middelen voor passend onderwijs. Zo voeren betrokkenen vanuit verschillende gremia van de organisatie inhoudelijk gesprekken over de invulling van de ondersteuning op de scholen.

Het bestuur verwacht van de schoolbesturen dat zij ook vooraf planmatige onderbouwen waar zij de middelen voor passend onderwijs aan gaan besteden. Wij hebben geconstateerd dat bij de inhoudelijke invulling van deze plannen kwalitatieve verbetering mogelijk is. Zo is de relatie tot de doelen en ambities vanuit het ondersteuningsplan en het jaarplan onvoldoende zichtbaar in de plannen van aanpak vanuit de schoolbesturen. Hoe deze plannen vanuit de schoolbesturen zich verhouden tot elkaar of tot de doelstellingen in het ondersteuningsplan is niet eenduidig dan wel helder geformuleerd. Door de verschillende documenten inhoudelijk te koppelen kan de verantwoordingslijn steviger worden verankerd.

Dialoog over analyses wordt kritisch gevoerd

Het gesprek over de ontwikkelingen in het samenwerkingsverband wordt door de directeur-bestuurder met de verschillende geledingen gevoerd: met schoolbesturen, het interne toezicht en de ondersteuningsplanraad (opr). De opr zegt goed te worden geïnformeerd door de directeur-bestuurder en serieus te worden genomen. De dialoog tussen de directeur-bestuurder met de opr en het overleg tussen de opr en het toezichthoudend bestuur vinden periodiek plaats en zij bespreken onderwerpen gebaseerd op het ondersteuningsplan. De analyse van de monitorgesprekken bevat aanbevelingen voor interventies welke als vervolg op de behaalde resultaten kunnen worden ingezet. Door de verschillende monitorinstrumenten inhoudelijk te koppelen en heldere afspraken te maken over verantwoordelijkheden, kan duidelijker worden waar en vooral met welke prioriteit, aandacht of ontwikkeling mogelijk (nodig) is. Zowel de raad van toezicht als de opr kunnen hierbij een belangrijke rol spelen door kritische vragen te stellen over de behaalde resultaten. Verdiepingsvragen als 'wanneer zijn wij tevreden met het behaalde resultaat, wat vinden wij daarvan en welke vervolgstap zetten wij naar aanleiding van de analyse' kunnen bijdragen aan het verder doorontwikkelen van het kwaliteitszorgsysteem.

Versterken tegenspraak

Het samenwerkingsverband voert periodiek een dialoog met de ondersteuningsplanraad (opr). De opr geeft aan dat de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband haar goed informeert over ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband. De opr wordt voldoende gefaciliteerd. De Raad van Toezicht kan de ondersteuningsplanraad helpen zich verder te ontwikkelen als kritische gesprekspartner, als het vanuit de toezichthoudende rol onderwerpen bespreekt met de opr.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

We houden voor dit bestuur de reguliere termijn aan van vier jaar. Dat betekent dat we het bestuur in principe over vier jaar weer onderzoeken.

Omdat het bestuur op alle onderzochte punten voldoet aan de wettelijke vereisten, zien wij geen aanleiding om vervolgafspraken te maken.

3. Resultaten verificatie-activiteiten

Wij hebben verificatie-activiteiten uitgevoerd op enkele scholen uit het samenwerkingsverband. Tijdens verificatie-activiteiten gaan we na of scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan nakomen. We verwachten van het bestuur van het samenwerkingsverband dat het zicht heeft op deze uitvoering in de praktijk en dat het hierop stuurt. We zijn dit nagegaan op de volgende (speciale) basisscholen:

- SBO Het Zilverlicht (00KZ)
- OBS Van der Heijden (08SY)
- BS Th. J. Rijken (05GQ)
- CBS De Hoeksteen (08RM)

We hebben met de scholen gesproken over onderstaande thema's gebaseerd op afspraken uit het ondersteuningsplan 2022-2026:

- basisondersteuning is op alle scholen in orde;
- scholen hebben goed functionerende interne en externe ondersteuningsteams;
- de besturen en scholen zetten voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften de middelen vanuit het swv planmatig in en maken deze inzichtelijk in de groeidocumenten/ OPP's;
- scholen werken Bestuuroverstijgend aan mogelijkheden om leerlingen thuisnabij onderwijs te kunnen bieden. De scholen in de verschillende gebieden werken hun gekozen aanpak uit in een gebiedsplan.

Basisondersteuning op orde

Wij hebben geconstateerd dat het de bezochte scholen voldoende lukt om de verwachte basisondersteuning vanuit het ondersteuningsplan te realiseren. Daarnaast werken scholen er hard aan om de leerlingen de benodigde (extra) ondersteuning te bieden. Het streven om kinderen in het eigen dorp of de eigen buurt naar school te laten gaan, staat daarbij voorop. De basisscholen hebben daarbij eigen uitdagingen. In de omgeving (wijk) zoeken scholen de samenwerking met verschillende partners om dit mogelijk te maken.

Functionerende interne en externe ondersteuningsteams.

Wij hebben geconstateerd dat de interne ondersteuningsteams op de scholen goed functioneren. Binnen het samenwerkingsverband zijn ook 'Deskundigen Bevoegd Gezag' (DBG) actief. De DBG-ers zijn in dienst van de schoolbesturen maar worden daarnaast voor een aantal uur per week gefaciliteerd om taken uit te voeren voor het samenwerkingsverband. De éénpitters binnen het samenwerkingsverband werken samen met een DBG'er van een collega bestuur of delen samen een DBG'er. Wij constateren dat op alle scholen de DBG'er laagdrempelig aanwezig is, beschikbaar voor

vragen en ondersteunend aan de leraren. De drie bezochte reguliere scholen hebben de afgelopen periode weinig leerlingen verwezen. Wat nog minder voorkomt is dat leerlingen weer teruggeplaatst worden vanuit het gespecialiseerd onderwijs naar de reguliere basisschool.

Scholen geven aan dat zij bij de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) bij de TAC niet kunnen aangeven bij welke vorm van gespecialiseerd onderwijs zij voor de leerling adviseren. De TAC bepaalt of de leerling gebaat is bij (welke vorm van) het gespecialiseerd (basis) onderwijs (so danwel sbo). Scholen vinden dit niet altijd een prettige werkwijze maar gezien de ambities van het samenwerkingsverband wordt deze keuze wel begrepen.

Een andere bevinding is dat de extra ondersteuning georganiseerd wordt binnen het eigen bestuur. Zo werken de scholen met ondersteuningsteams en is binnen het eigen bestuur expertise beschikbaar voor de scholen. Scholen kunnen een arrangement aanvragen bij het samenwerkingsverband. Na toekenning hiervan krijgen zij hiervoor een budget, geen begeleiding bij de vormgeving van het arrangement. De personele invulling moet door de scholen zelf geregeld worden. Scholen geven aan dat het moeilijk is om mensen te vinden die het arrangement uit kunnen voeren. Ook vanuit de 'eigen' expertise diensten worden wachttijden belemmerend ervaren om invulling te geven aan een toegekend arrangement.

Planmatige inzet middelen passend onderwijs

De bezochte scholen maken ontwikkelingsperspectieven (opp's) voor de leerlingen waar arrangementsgelden aan worden besteed of als de ondersteuningsbehoefte de basisondersteuning overstijgt. Na inzage van een aantal opp's stellen we vast dat niet alle gehanteerde formats voldoen aan de wettelijke vereisten voor een opp. Intern begeleiders, DBG-ers en de advies- en toelaatbaarheidscommissie kunnen hier scherper op zijn.

Daarnaast hoorden wij dat advies of expertise soms pas na een lange wachttijd beschikbaar is. Dit geldt ook voor aangevraagd onderzoek, wij hoorden dat deze wachttijd soms langer dan negen maanden duurt. Deze wachttijden belemmeren het effectief en planmatig inzetten van de ondersteuningsmiddelen wat uiteraard ook nadelig werkt voor de ontwikkeling van leerlingen.

Thuisnabij onderwijs vanuit een gebiedsplan

Wij hebben geconstateerd dat bij de vier bezochte scholen de gebiedsgerichte aanpak heel verschillend wordt ervaren. Bij één van de scholen bestaat het gebied bijna alleen uit scholen vanuit hetzelfde bestuur, zij overleggen met elkaar. De enige school binnen dit gebied die onder een ander bestuur valt sluit hier niet bij aan. Een van de andere bezochte scholen gaf aan dat er intensief, schoolbestuur overstijgend, overleg is binnen het gebied. Zij

bespreken casussen, delen successen, bespreken ontwikkelingen en voeren collegiale consultatie. De derde door ons bezochte school ligt ver van de andere scholen waardoor het samenwerken met betrekking tot het realiseren van thuisnabij onderwijs minder logisch is. Scholen hebben aan ons aangegeven onvoldoende te weten welke expertise en/of ondersteuning andere scholen hierbij kunnen bieden. De speciale basisschool heeft nog geen rol in de gebiedsgerichte aanpak. De input/expertise binnen het gebied vanuit het gespecialiseerd onderwijs wordt gemist.

Geen van de scholen werkt vanuit een gezamenlijk opgesteld gebiedsplan zoals beschreven in het ondersteuningsplan.

Conclusie

We stellen vast dat:

- alle bezochte scholen op een professionele manier invulling geven aan het realiseren van zo passend mogelijk onderwijs aan alle leerlingen;
- niet bij alle scholen bekend is welke ondersteuning en expertise andere scholen van andere besturen kunnen bieden;
- expertise vanuit het gespecialiseerd onderwijs op de reguliere scholen wordt gemist;
- er grote verschillen bestaan in de invulling en uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak omdat er niet gericht op wordt gestuurd.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de bestuurlijke kwaliteitszorg.

'Het bestuur kan zich vinden in de inhoud van het rapport. Het rapport geeft een goede weergave van de stand van zaken. De aanbevelingen zijn passend en herkenbaar en worden met de betrokken gremia besproken en opgepakt.'

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

